

Z aktivity vtedajšieho vedenia Obce Veľký Lipník bol koncom roku 1992 založený „**Spolok lesomajiteľov obce Veľký Lipník**“ (ďalej len **Spolok**), ako občianske združenie, neskôr ako pozemkové spoločenstvo bez právnej subjektivity. Prvým jednatelom bol Ing. Štefan Stempák, v dozornej rade boli Štefan Špes, Ján Dudlák a Štefan Nagrant.

Hlavným dôvodom vzniku Spolku bola snaha o prinavrátanie vlastníctva bývalých urbárskych a spoločenstvených lesov na území obce pôvodným vlastníkom. Bez založenia Spolku a podania žiadosti o vydanie lesa do konca roka 1992 by podľa platných zákonov zostali predmetné lesy vo vlastníctve štátu.

4.5.1993 boli Spolku vydané bývalé urbárske a spoločenstvené lesy v k.ú. Veľký Lipník o celkovej výmere 211 ha. Prevzaté lesy boli prenajaté na užívanie Zamagurským lesom, š.p. Podolíne. Prijateľné a výhodné podmienky prenájmu vyjednané na začiatku – platenie nájomného Spolku, možnosť samovýroby užitkového a palivového dreva členmi Spolku za výhodné ceny - sa však postupom času zhoršovali.

Prechodom Zamagurských lesov, š.p. Podolíne pod Východoslovenské lesy, š.p. Košice, LOZ Prešov sa platenie nájomného zmenilo na platenie podielov zo zisku, ten však podnik nedosahoval.

Odčlenením Štátnych lesov TANAP-u, Tatranská Lomnica od Východoslovenských lesov š.p. Košice (k 1.1.1997) sa opätovne menili, (zhoršili) podmienky nájmu - do nájomnej zmluvy bolo doplnené krytie straty z hospodárenia v lese Spolkom, zvýšenie poplatkov za samovýrobu a jej výrazne obmedzenie.

Nevýhodné podmienky prenájmu lesa viedli Spolok k rozhodnutiu ukončiť k 31.12.1997 nájomný vzťah so ŠL TANAP-u a od 1.1.1998 začať hospodáriť samostatne a to na výmere 211 ha.

Každý člen Spolku, alebo jeho právny predchodca, okrem podielu v urbárskych a spoločenstvených lesoch, vlastní na území obce aj súkromné lesné pozemky, o ktorých vydanie však nikto nepožiadaval, a tak ich ako tzv. bezprizorné lesy (výmera cca 300 ha) užívali k 1.1.1998 zo zákona Štátne lesy TANAP-u.

Na valnom zhromaždení Spolku dňa 15.4.1998 boli zahájené aktivity k vydokladovaniu vlastníckych vzťahov členov Spolku k tzv. bezprizorným lesoch a zároveň bol schválený zámer spoločného obhospodarovania bývalých urbárskych lesov a tzv. bezprizorných lesov prostredníctvom novozaloženého subjektu

Začatý proces viedol k založeniu subjektu s názvom „**Lesné družstvo Krížová skala Veľký Lipník**“ - ustanovujúca schôdza sa konala 14.1.1999, do obchodného registra bolo družstvo zapísané 2.2.1999. Zakladajúcimi členmi bola Obec Veľký Lipník a 8 fyzických osôb, za prvého predsedu bol zvolený Ing. Štefan Stempák.

Družstvo na základe splnomocnení od väčšiny vlastníkov fyzicky prevzalo od ŠL TANAP-u tzv. bezprizorné lesy a od Spolku bývalé urbárske lesy, a začalo na nich hospodáriť, a to na základe Zmluvy o spoločnom obhospodarovaní so ŠL TANAP-u a Nájomnej zmluvy so Spolkom lesomajiteľov obce Veľký Lipník, poz. spol.

Postupne v rokoch 2000-2001 uzatváralo družstvo nájomné zmluvy priamo s jednotlivými už známymi vlastníckymi lesnými pozemkami, a to na súkromné aj urbárske lesy.

Uzatvorením nájomných zmlúv priamo s jednotlivými známymi vlastníckymi - členmi Spolku a následne aj so Slovenským pozemkovým fondom (za neznámych vlastníkov členov Spolku) stratil Spolok lesomajiteľov obce Veľký Lipník, poz. spol. svoje opodstatnenie, prestal fungovať a fakticky zanikol. K právnemu zrušeniu Spolku lesomajiteľov obce Veľký Lipník, poz. spol. došlo na základe § 31 zákona č. 97/2013 o pozemkových spoločenstvách, nakoľko ako pozemkové spoločenstvo bez právnej subjektivity nepodal v stanovenom termíne (28.2.2014) návrh na zápis do registra.

Keďže na listoch vlastníctva bývalých urbárskych a spoločenstvených lesov sú uvedené mená všetkých podielnikov (nie Spolok), s vypočítaným spoluvlastníckym podielom, nič nebráni aktivitám na založenie nových pozemkových spoločenstiev, alebo občianskych združení.

Určite však takéto aktivity nie sú úlohou ani cieľom Lesného družstva. Pre družstvo je každý podielnik bývalých urbárskych a spoločenstvených lesov samostatným partnerom, výsledkom vzájomného vzťahu je nájomná zmluva a možnosť uchádzať sa o členstvo v družstve.

Za 15 rokov existencie družstva sa počet členov zvýšil na 9 na 26. Keďže podľa Stanov družstva má každý člen rovnaký hlas, je logické, že existuje požiadavka na minimálnu výmeru lesných pozemkov vo vlastníctve žiadateľa o členstvo (v súčasnosti 2 ha).

K 1.1.2017 má družstvo už 65 členov a požiadavka na vlastníctvo lesných pozemkov sa zmiernila : vlastníctvo minimálne 1 ha lesných pozemkov a plná moc na zastupovanie od ďalších vlastníkov (nečlenov družstva), ktorí vlastní minimálne 1 ha lesných pozemkov v užívaní družstva.